

เกย์และกับดักมายาคติทางเพศคู่ตรงข้าม

กรณีศึกษา: Sex Outdoor

พิภพ ปรีดาภิรัตน์

นักวิจัยอิสระ

piphop.pdr@gmail.com

DOI: 10.14456/tujournal.2018.22

บทคัดย่อ

บทความนี้ต้องการนำเสนอความคิดว่าความคิดว่าด้วยเพศที่หลากหลาย และเต็มไปด้วยข้อถกเถียงที่มากมาย ผ่านการศึกษาด้วยการยกกรณีของการมีเพศสัมพันธ์ในพื้นที่สาธารณะ (Sex Outdoor) ผ่านการนัดหมายด้วยทวิตเตอร์ (Twitter) โดยผู้เขียนได้หยิบยกแนวคิดของจูดิธ บัทเลอร์ (Judith Butler) เป็นหลักในการอธิบายปรากฏการณ์ดังกล่าว สิ่งที่ผู้เขียนพบ คือ การมีเพศสัมพันธ์ในพื้นที่สาธารณะแม้ผิวเผินจะเป็นการทำลายสังคมในอย่างหนึ่ง แต่กลับเผยให้เห็นกับดักทางมายาคติของชาวเกย์ที่แฝงอยู่ในทุกการกระทำตั้งแต่เริ่มกระบวนการจนจบกระบวนการของการมีเพศสัมพันธ์ในพื้นที่สาธารณะ ซึ่งก็คือความไม่หลากหลายในความหลากหลายของชาวเกย์ที่รับความคิดมายาคติแบบชาย-หญิงมาไว้ในตัวเอง ทั้งเต็มใจและไม่เต็มใจ แต่นั่นกลับยิ่งเผยให้เห็นร่องรอยของความพยายามในการกลบเกลื่อน และยอมจำนนต่อเพศวิถีกระแสหลักในที่สุด

[วารสารธรรมศาสตร์ ปีที่ 37 ฉบับที่ 3 พ.ศ.2561]

คำสำคัญ: เกย์, มายาคติ, เครียร์

A Trap of Gay Myths and Gender Binary

Case Study: Sex Outdoor

Piphop Preedaphirat

Independent Researcher

piphop.pdr@gmail.com

DOI: 10.14456/tujournal.2018.22

Abstract

This article presents the idea that there is a wide variety of sexual thoughts and a lot of controversy. The area of study was raising in the case of sex in public areas and appointment with Twitter. The writer raised the concept of Judith Butler to explain the phenomenon. Finding of this article is that sex in public spaces, even superficial, is a social challenge. However, it reveals traps of gay men in every action from the beginning of the process to the end of the process of having sex in public spaces. This is the heterogeneous variety of gay men who have come up with a willing and unwilling in the binary of sex, but it shows more signs of the attempt to defuse and surrender to heterosexuality.

[Thammasat Journal, Volume 37 No. 3, 2018]

Keyword: Gay, Myths, Queer

เรื่องเพศนั้นชวนปวดเศียรเวียนเกล้า

ความต้องการหรือความปรารถนาไม่ใช่ส่วนเดียวในการทำความเข้าใจเรื่องเพศที่สลับซับซ้อน หากแต่ควรคำนึงถึงประเด็นเรื่องอัตลักษณ์ที่แสดงออกมาอีกด้วย โดยเฉพาะประเด็นหลังนั้นดูจะได้รับความสนใจเป็นอย่างยิ่งสำหรับรัฐที่ต้องการจัดการ ควบคุม ประชากรในดินแดนของตน ทำให้ในช่วงปลายศตวรรษที่ 19 คำว่า “Homosexuality” ได้ถูกประดิษฐ์ขึ้นมาเพื่อใช้อธิบายพฤติกรรมรักร่วมเพศที่ถูกมองว่าเป็นด้านมืดทางสังคม และได้กลายเป็นเรื่องต้องห้ามซึ่งท้ายที่สุดคำ ๆ นี้ได้กลายเป็นรากฐานสำคัญของการกำหนดอัตลักษณ์บุคคล ซึ่งอัตลักษณ์ดังกล่าวถูกเชื่อมต่อเข้ากับกลไกการควบคุมของอำนาจรัฐ (ธเนศ วงศ์ยานนาวา, 2559, น. 18-19)

ถึงกระนั้น เป็นที่น่าฉงนว่าหากรัฐมีกลไกการควบคุมกลุ่มคนรักร่วมเพศอย่างแยบยล แต่ทำไมพฤติกรรมที่ถูกเรียกว่า “รักร่วมเพศ” กลับยิ่งปรากฏให้เห็นเด่นชัดในทุกวันนี้ โดยมีงานศึกษากลุ่มหนึ่งได้ทำการศึกษากลุ่มชายรักชาย หรือที่เรียกว่า “เกย์” (Gay) ว่าพวกเขาเหล่านี้ได้ทำการสร้างพื้นที่ที่พวกเขาสามารถแสดงออกถึงอัตลักษณ์ได้อย่างเปิดเผย ตลอดจนสร้างความรู้สึกลดอคถ์ สบายใจ เมื่อพวกเขาได้ทำการรวมกลุ่มขึ้นภายใต้สถานที่แห่งนั้น อาทิ โรงอาบน้ำ (เชานา) บาร์เกย์ เป็นต้น (พิเชฐ สายพันธ์, 2545) ซึ่งปฏิบัติการที่เกิดขึ้นภายในนั้นกลับดำเนินการอย่างเป็นความลับไม่แพร่หลายข้อมูลออกสู่ที่สาธารณะ จะสามารถรู้กันในเครือข่ายของเกย์เท่านั้น อย่างไรก็ตาม หากใช้ว่ารัฐและสังคมไทยไม่รับรู้ถึงกิจกรรมที่เกิดขึ้นของชุมชนเกย์เหล่านี้ หากแต่พวกเขาเพียงแค่อดทน อดกลั้น ต่อพฤติกรรมดังกล่าวเท่านั้น (Jackson and Sullivan, 2000, p. 5 อ้างถึงใน จตุพร บุญ-หลง, 2548, น. 12) อย่างไรก็ตาม รัฐก็มีความพยายามที่จะเข้ามาจัดการ ควบคุม พื้นที่และกิจกรรมภายในชุมชนเกย์ ดังจะเห็นได้จากการตื่นตัวต่อโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ที่เริ่มแพร่เข้าสู่ประเทศไทยในช่วงแรกเริ่มนั้น สังคมได้พยายามตีตราว่าเป็น “โรคของเกย์” หรือ Gay Related Immune Deficiency (GRID) (Edwards, 1994, p.125 อ้างถึงใน นฤพนธ์ ดัวงวิเศษ, 2554, น. 47) ก่อให้เกิดความร่วมมือขององค์กรเกย์กับภาครัฐในการเข้ามาจัดการให้กิจกรรมทางเพศในชุมชนเกย์เป็นไปอย่างปลอดภัย และถูกสุขลักษณะ

การจัดการดังกล่าวได้ทำให้เกิดเสียงแตกในหมู่นักวิชาการ นักศีลธรรม นักกิจกรรม นักเคลื่อนไหว และนักต่อสู้เพื่อชาวเกย์ กลายเป็นข้อถกเถียงที่ย้อนกลับไปสู่วิธีคิดแบบคู่ตรงข้ามที่ราวกับว่ากิจกรรมทางเพศมีเพียงชายกับด้า กล่าวคือ มันได้ทำให้เกิดคำอธิบายเกี่ยวกับเซ็กส์ที่ดีคือการรู้จักป้องกัน เช่น การใช้ถุงยางอนามัย และต้องประกอบกามกิจในพื้นที่ที่เป็นส่วนตัวขณะเดียวกัน เซ็กส์ที่ไม่ดีคือ การไม่ใช้ถุงยางอนามัย รวมถึง การประกอบกามกิจในพื้นที่สาธารณะ (นฤพนธ์ ดัวงวิเศษ, 2554: 45-46) ซึ่งการเข้ามาของอำนาจรัฐข้างต้นแม้จะไม่ถึงขั้นมิให้เกิดกิจกรรมทางเพศในหมู่ชุมชนชาวเกย์ แต่ถือได้ว่ารัฐได้พยายามช่วงชิงอำนาจในการแสดง อัตลักษณ์ของกลุ่มรักร่วมเพศผ่านกิจกรรมทางการเมืองที่ได้กล่าวไปข้างต้น

แม้ว่าในปัจจุบันสถานการณ์ของกลุ่มชายรักชายจะมีแนวโน้มที่ดีขึ้นกว่าในอดีต แต่การ
แสดงพฤติกรรมทางเพศที่ทำลายต่อหลักศีลธรรมของสังคมไทยกลับยิ่งทวีเพิ่มมากขึ้น ที่สำคัญ
รูปแบบของพฤติกรรมก็มีใช้จำกัดอยู่แต่ภายในพื้นที่ที่เหล่าชายเกย์สร้างขึ้นมาอย่างโรงอาบน้ำ หรือ
บาร์เกย์ หากแต่มันได้ขยายขยายออกไปสู่พื้นที่สาธารณะ โดยเราสามารถพบเห็นพฤติกรรมดังกล่าว
ได้ใน “ทวิตเตอร์” (Twitter) ที่ชาวเกย์ต่างนัดหมายกันไปประกอบกิจกรรมตามพื้นที่สาธารณะ
พร้อมถ่ายรูปอัปเดตในการแสดงพฤติกรรมข้างต้น ปรากฏการณ์ดังกล่าวทำให้สามารถเชื่อมโยง
ทวิตเตอร์และสวนสาธารณะพอสังเขปได้ว่า ชาวเกย์ใช้ทวิตเตอร์ซึ่งเป็นพื้นที่เปิดในการแสวงหาผู้ที่
มีเพศวิถีเช่นเดียวกับตน เมื่อพบเจอผู้ที่ต้องตาต้องใจแล้วจะนัดหมายกันไปมีเพศสัมพันธ์ใน
สวนสาธารณะ โดยเราจะพบบางส่วนที่ถ่ายรูปขณะประกอบกิจกรรมที่สวนสาธารณะใน
อิริยาบถต่าง ๆ เช่น โกว้อวียะเพศ กำลังอมวียะเพศของอีกฝ่าย เป็นต้น ทั้งหมดนี้ได้กลายเป็น
ภาพที่ปรากฏบนทวิตเตอร์อีกทอดหนึ่ง กลายเป็นวัฏจักรทางเพศบนพื้นที่ของทวิตเตอร์และ
สวนสาธารณะ หรืออาจกล่าวได้ว่า ทวิตเตอร์เปรียบเสมือนพื้นที่ในการแสดงอัตลักษณ์ของชาวเกย์
อีกแห่งหนึ่ง ซึ่งมีลักษณะที่ไร้ขอบเขตทางกายภาพ

ปรากฏการณ์ข้างต้น แสดงให้เห็นถึงเพศวิถีที่มีความน่าสนใจอย่างยิ่ง ในฐานะที่ทำให้เรา
เห็นถึงการเคลื่อนไหวของเซ็กส์ที่ไม่ได้ผูกติดอยู่กับการประเมินค่าทางศีลธรรมว่าอะไรคือสิ่งที่ดี
หรือไม่ดี หรือแม้กระทั่งจริยธรรมทางการเมืองที่รัฐพยายามควบคุมชาวเกย์ให้ปฏิบัติตามอย่าง
ที่เคยเป็นมา ซึ่งนำมาสู่ประเด็นในการศึกษาครั้งนี้

อย่างไรก็ตาม การศึกษาครั้งนี้ผู้เขียนมิได้ต้องการตัดสินว่ากิจกรรมที่สมควรเป็นเช่นไร
ควรเป็นตามที่รัฐต้องการ หรือตามที่นักต่อสู้เพื่อชาวเกย์ต้องการหรือไม่ นั่นไม่ใช่ประเด็นสำคัญของการ
ศึกษาครั้งนี้ เพราะผู้เขียนเข้าใจดีว่าความมั่งคั่งหรือความปรารถนาทางเพศนั้นมีความซับซ้อน
เกินกว่าจะหาข้อยุติได้ ฉะนั้น การศึกษาครั้งนี้จึงมุ่งไปที่การเปิดมุมมองในการศึกษาที่ก้าวพ้นกรอบ
แนวคิดแบบเดิม ๆ ที่มันได้ลงหลักปักฐานในการทำความเข้าใจกลุ่มคนรักร่วมเพศมาเป็นเวลา
ยาวนาน ได้แก่ แนวคิดปฏิฐานนิยม (positivism) ที่มองกลุ่มคนรักร่วมเพศว่าเป็นพฤติกรรม
เบี่ยงเบน อันเป็นปัญหาสังคมที่จำเป็นจะต้องหาแนวทางในการแก้ไขผ่านแนวคิดเบี่ยงเบน
(deviant approaches) ที่มุ่งหาสาเหตุของพฤติกรรมดังกล่าว ถัดมา แนวคิดสัมพัทธนิยม
(relativism) ที่ศึกษาชีวิตประจำวันของกลุ่มชายรักชายเพื่อมองหาอัตลักษณ์ที่สัมพันธ์กับเงื่อนไข
และบริบททางสังคมในการแสดงพฤติกรรมรักร่วมเพศ นอกเหนือไปจากนี้แล้ว การศึกษาเรื่องเพศ
หรือร่างกายในแบบฉบับของสังคมวิทยาเองก็ได้รับการวิจารณ์เช่นเดียวกัน เพราะมันได้แบ่งเพศ
(sex) และ เพศสถานะ (gender) ออกจากกันอย่างสมบูรณ์ แล้วมุ่งประเด็นของการศึกษาไปที่เพศ
สถานะว่าเป็นเรื่องทางสังคมและวัฒนธรรม รวมถึง ผลักเรื่องเพศในฐานะที่เป็นสสารให้เป็นหน้าที่
ของชีววิทยาในการทำการศึกษาค้นคว้า (Allan, 2006, p. 408) ซึ่งแน่นอนว่าแนวทางการศึกษาที่

กล่าวมาข้างต้น ถูกตั้งคำถามจากแนวคิดควีร์ (queer)¹ ที่คลั่งแคล้งใจต่อญาณวิทยาของงานศึกษาเรื่องเพศที่ได้ปรากฏออกมาหลายต่อหลายชิ้นที่ยังคงตกหล่มอยู่ในชุดความรู้กระแสหลัก ทำให้งานวิชาการเรื่องเพศไม่ได้ทำในสิ่งที่เรียกว่า “รื้อสร้าง” (deconstruction) ในการตั้งคำถามต่อความรู้เรื่องเพศอย่างที่มีนัยจะเป็น เช่น ทำไมยังคงมีการแบ่งเพศสภาพของเกย์ออกเป็น “คิง” และ “ควีน” และนำไปสู่การตั้งคำถามว่าทำไมเราถึงต้องแบ่งเพศวิถีของเกย์ออกเป็น “ฝ่ายรุก” และ “ฝ่ายรับ”² (ใช้บทความของ นฤพนธ์ ดั่งวิเศษ, 2555 เป็นหลัก เพิ่มเติมโดยผู้เขียน)

ดังนั้น ผู้เขียนจึงพยายามใช้แนวทางการศึกษาให้หลุดพ้นออกจากกับดักทางความคิดแบบเดิม ด้วยการใช้แนวคิดควีร์ในการทำการศึกษาศาวะเพศวิถีของเกย์ที่นิยมชมชอบประกอบกามกิจในที่สาธารณะ ตลอดจน การถ่ายไอ้อวดกามกิจดังกล่าวลงบนทวิตเตอร์

จุดมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อถกเถียงเรื่องเพศของชาวเกย์ผ่านการสนทนากับความคิดของจูดิธ บัทเลอร์
2. เพื่ออ่านวัฒนธรรมเพศของเกย์ผ่านการใช้ทวิตเตอร์

สำรวจร่างกาย

เพศวิถีที่ผู้เขียนเลือกใช้ในการศึกษาค้นคว้าในทางจิตวิทยาเรียกว่า “พฤติกรรมไอ้อวดอวัยวะเพศ” (exhibitionism) ซึ่งพยายามจัดกลุ่มของคนประเภทดังกล่าวให้มีความผิดปกติทางจิตที่มีความสุข และตื่นตัวทางเพศที่ได้เผยอวัยวะเพศของตนให้คนแปลกหน้าเห็น ฉะนั้นแล้ว ในทางจิตวิทยาจึงจัดประเภทของคนกลุ่มนี้ว่ามีความผิดปกติทางจิต อันมีสาเหตุมาจากอดีตในวัยเด็กที่มีปัญหา การไอ้อวดอวัยวะเพศของตนก็คือกลไกในการบรรเทาอาการทางจิตที่ปราศจากความสุข นอกจากนี้ ยังได้พยายามจัดลักษณะบุคลิกภาพของคนที่ถูกกล่าวหาว่าเข้าข่ายในการจะแสดงพฤติกรรมดังกล่าวออกมา ได้แก่ เก็บกดความรู้สึก ยอมคน ขาดวุฒิภาวะ อย่างไรก็ตาม ผู้เขียนได้ทำการสำรวจหนังสือว่าด้วยจิตวิทยาทางเพศตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน พบว่า คำอธิบายมีลักษณะไปในทิศทางเดียวกัน (โปรดดู อรรถชัย ชื่นมณูชัย, 2517; รัจรี นพเกตุ, 2542 และสมภาพ เรื่องตระกูล, 2546) กล่าวคือ จิตวิทยาได้อธิบายพฤติกรรมทางเพศในเชิงลบเข้ากับทฤษฎีทางเพศของ ซิกมันด์ ฟรอยด์ (Sigmund Freud) นักจิตวิทยาชาวออสเตรีย โดยมีสาเหตุมาจาก สัญชาตญาณทางเพศเป็น

¹ ผู้เขียนใช้คำนี้โดยไม่แปลเป็นภาษาไทย เนื่องจากคำแปลหลายความหมายในภาษาไทยยังไม่สามารถสื่อได้ถึงนัยยะที่แนวคิดนี้ต้องการแสดงให้เห็นได้

² คิงคือคำที่ใช้เรียกเกย์ที่มีเพศวิถีแบบฝ่ายรุก ส่วนควีนคือคำที่ใช้เรียกเกย์ที่มีเพศวิถีฝ่ายรับ หรือสามารถเปรียบเทียบกับคู่ชายและผู้หญิง ตามลำดับ

แรงผลักดันให้กับเรื่องราวในวัยเด็กที่ถูกเก็บกด และบีบบังคับให้แสวงหาความพึงพอใจทางเพศราวกับเด็กทารกเมื่อถึงคราววัยผู้ใหญ่ (ต้องรัก จิตบรรเทา, 2560) อย่างไรก็ตาม ความรู้ทางเพศแบบพรอยด์ซึ่งเป็นผลิตผลของยุคสมัยใหม่ แม้จะสร้างการปลดปล่อยต่อเรื่องเพศในระดับหนึ่ง แต่ในอีกด้านหนึ่งมันกลับเสริมสร้างศักยภาพในการควบคุมพฤติกรรมทางเพศของมนุษย์ได้อีกทางหนึ่งเช่นเดียวกัน

การควบคุมพฤติกรรมทางเพศของมนุษย์ภายใต้ความรู้ทางการแพทย์ปรากฏเด่นชัดนับตั้งแต่ศตวรรษที่ 19 เป็นต้นมา ผ่านบรรดา “ผู้เชี่ยวชาญ” จากวงการเพศศาสตร์ที่เข้ามาจัดการควบคุม ให้พฤติกรรมทางเพศที่พึงประสงค์ควรเป็นเช่นไรผ่านปฏิบัติการต่าง ๆ จากสถาบันทางสังคม และยิ่งไปกว่านั้นมันได้เข้ามาจัดการเรื่องเพศของมนุษย์ในระดับชีวิตประจำวันของปัจเจกบุคคล เพื่อให้ปัจเจกแต่ละคนเป็นประชากรที่สมบูรณ์พร้อมของรัฐประชาชาติ การเข้ามาของความรู้ทางการแพทย์ถูกวิพากษ์โดย มิเชล ฟูโกต์ (Michael Foucault) นักปรัชญาชาวฝรั่งเศสผู้ซึ่งทั้งรักและชิงต่อความรู้สมัยใหม่ในฐานะมันเป็นผลิตผลจากยุครู้แจ้ง (enlightenment) เพราะในแง่หนึ่งมันคือโครงการในการปลดปล่อยมนุษย์จากการครอบงำของศาสนาคริสต์ แต่ในอีกแง่หนึ่งการใช้หลักเหตุผลของยุครู้แจ้งกลับไม่ได้ไปในทางที่ควรจะเป็น และมันยังย้อนกลับมาควบคุมมนุษย์อย่างแนบเนียน

หนังสือ “ประวัติศาสตร์เพศวิถี” (The History of Sexuality) (1978) ฟูโกต์โจมตีไปที่การเชื่อมโยงกันระหว่างเพศและโครงสร้างทางอำนาจในสังคมสมัยใหม่ ผ่านการศึกษาที่เรียกว่า “วงศ์วานวิทยา” (genealogy)³ เขาตั้ง “สมมติฐานเรื่องการกดขี่” (repressive hypothesis) เกี่ยวกับสังคมสมัยใหม่ที่มีทัศนคติเชิงลบต่อเรื่องเพศโดยสามารถสืบสาวกลับไปได้ในสังคมวิกตอเรียน (Victorian) และยังคงทรงอิทธิพลต่อปัจจุบัน อย่างไรก็ตาม การกดขี่จะไม่เกิดขึ้นเท่ากับสมัยวิกตอเรียน ปรากฏการณ์ของการกดขี่จะเกิดในระดับผิวเผิน แล้วเน้นไปที่การ “การพร่งพรูของการพูดความจริง” เพราะการห้ามพฤติกรรมทางเพศจะไม่เกิดขึ้น เนื่องจากปัจเจกบุคคลจะต้อง “ตรวจสอบโน้มน้าของตนเอง” อย่างละเอียดถี่ถ้วนถึงพฤติกรรมทางเพศ และประเมินถึงผลกระทบที่อาจจะเกิดขึ้นจากการปฏิบัติดังกล่าว (กัตติง, แกรี, 2558, น. 149-152) สิ่งเหล่านี้ท้ายที่สุดปัจเจกบุคคลจะรับเข้ามาไว้ในโน้มน้าของตนเอง แล้วคอยตรวจสอบตัวตนทางเพศของตนเองตลอดเวลา หรือกล่าวโดยสรุปได้ว่า สังคมสมัยใหม่จะเน้นย้ำให้แต่ละบุคคลตระหนักถึงเรื่องเพศด้วยตนเอง มากกว่าจะที่จะคอยห้ามไม่ให้พฤติกรรมดังกล่าวออกมาสู่อาณาบริเวณทางสังคม

³ ยุทธวิธีที่ทำให้วาทกรรมต่าง ๆ ถูกก่อตัว และทำให้มันปรากฏขึ้นมาอย่างเป็นรูปธรรม

นอกเหนือไปจากนี้ อำนาจของความรู้ทางการแพทย์คือการสร้าง “วาทกรรม” (discourse) ขึ้นมาในสังคมสมัยใหม่ ซึ่งมันได้สร้างชุดความรู้หนึ่งขึ้นมาอย่างเป็นนามธรรม และมีผู้ที่คอยทำให้ปฏิบัติการทางวาทกรรมสำเร็จเป็นรูปธรรม จนก่อให้เกิดความสัมพันธ์เชิงอำนาจที่ไม่เท่าเทียมกันระหว่าง “ผู้ใช้อำนาจ” และ “ผู้ถูกใช้อำนาจ” เช่น การรักษาทางการแพทย์เมื่อคนไข้อยู่ระหว่างการวินิจฉัยโดยหมอนั้นเท่ากับว่าการใช้อำนาจทางการแพทย์ได้เกิดขึ้นแล้ว หมอจะเป็นผู้ใช้อำนาจที่สามารถระบุได้ว่าร่างกายของคนไข้เป็นแหล่งสะสมของโรค จึงจำเป็นที่จะต้องได้รับการรักษา ฟันฟู เพื่อให้ร่างกายกลับเข้าสู่สภาวะไร้โรค อย่างไรก็ตาม หากไม่มีวาทกรรมทางการแพทย์ การนั่งเผชิญหน้ากันระหว่างคนสองคนจะไม่ใช้การวินิจฉัยโรค แต่จะเป็นการนั่งสนทนาทั่วไป เนื่องจาก “องค์ประธาน” (subjects) ในที่นี้คือ หมอ และ คนไข้ จะไม่สามารถดำรงอยู่ได้หากปราศจากวาทกรรมที่คอยทำให้มันปรากฏให้เห็น

งานของฟูโกต์ทำให้เรามองเห็นการทำงานของอำนาจสมัยใหม่ที่เข้ามาประกอบสร้างร่างกายและเพศของมนุษย์ด้วยความรู้สมัยใหม่ จนก่อให้เกิดความฉงนต่อวิทยาศาสตร์ในฐานะความรู้ที่ถูกจัดอยู่ในลำดับสูงสุด เพราะท้ายที่สุดแล้วฟูโกต์ได้แสดงให้เห็นว่าความรู้ดังกล่าวเป็นเพียงอุดมการณ์ที่รับใช้ชนชั้นปกครองของสังคมหาใช่สิ่งจะไม่ อิทธิพลของฟูโกต์ได้ส่งต่อมายังนักคิดรุ่นใหม่หลายต่อหลายคน ทั้งในเชิงต่อยอด วิพากษ์ หรือแม้กระทั่งผสมผสานจนกลายเป็นความคิดที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว หนึ่งในนั้นคือ จูดิธ บัทเลอร์ (Judith Butler) นักปรัชญาชาวอเมริกัน

บัทเลอร์ ได้นำแนวคิดจากนักปรัชญาหลายคนมาคลุกเคล้าจนกลายเป็นแนวคิดของตนเอง เช่น ปรอยด์, ฟูโกต์, ลูซ อีกริกาเคร (Luce Irigaray), จูเลีย คริสตีวา (Julia Kristeva), ฌาคส์ ลากอง (Jacques Lacan) และ ฟรีดริค นิทเช่ (Friedrich Nietzsche) เป็นต้น ผลงานเกี่ยวกับเรื่องเพศของบัทเลอร์เริ่มต้นจากหนังสือ “Gender Trouble: Feminism and the Subversion of Identity” (1990) เธอท้าทายไปที่การจำแนกความแตกต่างระหว่าง “เพศ” (sex) และ เพศสถานะ (gender) หรือก็คือความแตกต่างระหว่าง “ธรรมชาติ” (nature) และ “วัฒนธรรม” (culture) ซึ่งมีแนวคิดทวินิยม (dualism) โดย เรอเน่ เดการ์ต (René Descartes)⁴ เป็นรากฐานสำคัญ เธอมองว่าเพศถูกทำให้เป็นเพศสถานะอยู่รำไป ผ่านการแสดงซ้ำไปเรื่อย ๆ จากบรรทัดฐานทางสังคมอย่างต่อเนื่อง หรือกล่าวอีกนัยได้ว่า เพศสถานะคือเนื้อหาอันหนึ่งของการแสดงทางสังคม และผลลัพธ์ของมันมีมากกว่าคุณสมบัติดั้งเดิม จนทำให้เรื่องของรักต่างเพศเป็นปกติราวกับธรรมชาติ (naturalizes heterosexuality) (Rottenberg, 2003) หรือที่เธอได้ทำการ

⁴ แนวคิดที่ว่าด้วยสารฐานอยู่สองอย่างที่ไม่อาจลดทอนลงมาเป็นสิ่งเดียวกันได้ สรรพสิ่งทั้งหลายจะถูกจัดประเภทเข้าไว้เป็นอย่างดีในสองส่วนนี้ เช่น ร่างกายกับจิต ความดีกับความชั่ว เป็นต้น (จันทน์ เจริญศรี, 2544: 21)

กลับหัวกลับหางความคิดของนิทเช่ที่ว่า มันไม่มี "ผู้กระทำอยู่เบื้องหลังการกระทำนั้น" (there is no "doer behind the deed") เธอได้ตอบกลับไปว่า "มันไม่มีเอกลักษณ์เพศสถานะอยู่เบื้องหลังการแสดงออกของเพศสถานะ" (there is no gender identity behind the expressions of gender)

ความคิดของบัทเลอร์ถือได้ว่าเป็นการตบหน้านักสังคมวิทยา (รวมถึงนักสตรีนิยม) ถึงประเพณีของการศึกษาเรื่องเพศ ที่แยกเพศออกมาเป็นเรื่องราวชีวะ ส่วนเพศสถานะเป็นวัตถุทางสังคม (social object) เพราะสำหรับนักสังคมวิทยาแล้วร่างกายของมนุษย์คือภาชนะในการอ้างความหมายเกี่ยวกับชายหรือหญิงผ่านการก่อสร้างทางวัฒนธรรม ดังนั้น เมื่อนักสังคมวิทยาศึกษาเรื่องเพศจึงสนใจแต่เพียงเพศสถานะ แล้วเก็บประเด็นเรื่องเพศ (ธรรมชาติ) ออกไปให้พ้นจากอาณาบริเวณของการศึกษาอย่างปลอดภัย ตัวอย่างต่อไปนี้จะกล่าวถึงความคิดเรื่องร่างกายหรือเพศของนักสังคมวิทยาบางคน

ทัลคอตต์ พาร์สัน (Talcott Parson) นักสังคมวิทยาสายโครงสร้างและการหน้าที่ชี้ให้เห็นถึงการแยกออกจากกันระหว่างกายและจิตของมนุษย์ เพื่อศึกษาถึงการจัดระเบียบทางสังคมแบบมีลำดับขั้นที่สังคมกระทำต่อปัจเจกบุคคล ต่อมา ปีแอร์ บูร์ดิเยอ (Pierre Bourdieu) ได้ทำให้ตัวร่างกายกับสังคมเริ่มแยกออกจากกันมากขึ้น บูร์ดิเยอเสนอร่างกายถูกจัดให้มีชั้นชั้นภายในร่างกายเองผ่านแนวคิดที่เรียกว่า "ฮาบิทัส" (habitus) เขาอธิบายว่า ร่างกายของมนุษย์กลายเป็นส่วนหนึ่งทางวัฒนธรรม เพราะการขัดเกลาทางสังคม (socialisation) ที่แตกต่างกันไปตามแต่ละปัจเจกบุคคล ได้แก่ ชนชั้น รสนิยม ตำแหน่งหน้าที่ทางสังคมซึ่งปัจจัยดังกล่าวได้ก่อให้เกิดเป็นฮาบิทัสภายในร่างกาย จนก่อให้เกิดเป็นโครงสร้างทางพฤติกรรมภายใน (สรุปความจาก Allan, 2006, p. 408)

การแบ่งแยกร่างทางชีวะกับร่างทางวัฒนธรรมเป็นประเด็นที่บัทเลอร์ต้องการโต้เถียงด้วย เธอเสนอว่า เราไม่ควรละเลยร่างอินทรีย์ เพราะมันยังคงส่งผลกระทบต่อร่างทางวัฒนธรรมไม่ทางใดก็ทางหนึ่ง ในฐานะที่ร่างทางชีวะเองก็เป็นผลผลิตจากปฏิบัติการทางวาทกรรม หรือที่เธอหยิบยืมมาจากแนวคิด "ปฏิบัติการแสดง" (performativity) ในหนังสือ "Bodies that matter: On the discursive limits of 'sex'" (1993) บัทเลอร์ได้ทำให้แนวคิดปฏิบัติการแสดงดูมีความประณีตละเอียดอ่อน และขยายขยายออกไปมากขึ้นกว่าหนังสือเล่มก่อนหน้า จนกลายมาเป็นความคิดของเธอเองที่เรียกว่า "ปฏิบัติการแสดงเกี่ยวกับเพศสถานะ" (gender performativity) เธอตั้งข้อสังเกตว่า การทำให้ "ร่าง" (body) แสดงบรรทัดฐานทางเพศของสังคมจำเป็นจะต้องมีปฏิบัติการแสดงเกิดขึ้นในสังคมเสียก่อน หลังจากนั้นจึงค่อยนำร่างเข้าสู่แบบแผนทางสัญลักษณ์ด้วยภาษาที่สามารถเข้าใจได้เป็นลำดับแรก เมื่อร่างได้แสดงตัวมันจะถูกบีบบังคับให้แสดงพฤติกรรม อากัปกริยา ภายใต้บรรทัดฐานทางเพศที่มีอยู่ในสังคม จนค่อย ๆ ก่อร่างสร้างตัวเป็น

เพศสถานะที่มีความเป็นธรรมชาติ ปฏิบัติการแสดงเกี่ยวกับเพศสถานะของบัทเลอร์จึงเป็นการแสดงให้เห็นว่าร่างเป็น “วัตถุ” (material) อย่างหนึ่ง หรือก็คือการตกตะกอนทางวาทกรรม (Rottenberg, 2003) เพราะกระบวนการของมันเป็นคือการแสดงตามบรรทัดฐานซ้ำไปซ้ำมา จนยังผลต่อร่างหนึ่ง ๆ ให้ความชัดเจนมากยิ่งขึ้น และสามารถเข้าใจถึงร่างนั้น ๆ ได้ในฐานะที่เป็นอัตลักษณ์ทางเพศ หากเปรียบเทียบกับสังคมวิทยาแล้วความคิดของบัทเลอร์จะเป็นการกลับหัวกลับหาง เนื่องจากในทางสังคมวิทยาจะมีสมมติฐานว่าด้วยการดำรงอยู่ก่อนแล้วของร่าง แล้วจึงค่อยรับการขัดเกลาทางสังคม เพื่อให้ร่างมีเพศสถานะตรงตามเพศที่สังคมต้องการ

ปฏิบัติการข้างต้นที่กล่าวไปนั้นมันคือการสร้างให้ร่างหนึ่ง ๆ ตกอยู่ภายใต้เพศวิถีกระแสหลัก หรือก็คือรักต่างเพศ ถ้าอย่างนั้นแล้วอะไรคือรักร่วมเพศในแบบที่บัทเลอร์ต้องการนำเสนอ รักร่วมเพศนั้นดำรงอยู่ในฐานะสิ่งที่ถูกรับรองไปด้วยเพศวิถีกระแสหลัก เพราะในสายตาของบัทเลอร์รักร่วมเพศจึงไม่ใช่สิ่งที่เราจะค้นหาได้อย่างง่ายดาย หากแต่เรารู้ถึงมันได้ในฐานะของความรู้สึกและการแสดงออกที่ไม่ใช่เพศวิถีกระแสหลัก การแสดงออกแบบกระแสหลักมันคือการอ้างความหมายของความเป็นชายและความเป็นหญิงบน “ร่าง” ของปัจเจกบุคคล นั้นเท่ากับเป็นการสร้างวาทกรรมในการสร้างร่างของมนุษย์ไปโดยปริยาย ดังนั้น การแสดงออกที่ถูกเรียกว่า “เกย์” จึงไม่ใช่สิ่งที่ดำรงอยู่ก่อนแล้ว แต่มันเป็นผลผลิตของเวทีในการแสดงออกที่เปิดกว้าง ยิ่งไปกว่านั้น มันคือการอ้างบรรทัดฐานในชั้นที่เหนือกว่าของสังคม ทำให้การแสดงออกว่าเป็นเกย์จึงไม่มีอำนาจที่ขบธรรมเนียมใด ๆ มาบีบบังคับไม่ให้เผยตัวตนออกมา ในแง่นี้เราจึงสามารถเห็นแนวคิดควีร์ของบัทเลอร์ในฐานะการรื้อสร้าง อันเผยให้เห็นการทำงานเบื้องหลังของความไม่ลงรอยในความเป็นปกติวิสัยเกี่ยวกับการอธิบายเนื้อหาทางเพศที่ว่าด้วยร่างกาย ก่อให้เกิดการสร้างคำถามระหว่างร่างกาย เพศ เพศสถานะ และตัวตน (self)

จากการสำรวจร่างผ่านแนวคิดที่หลากหลาย ทำให้ผู้เขียนเห็นปรากฏการณ์ของการมีเพศสัมพันธ์ในที่สาธารณะว่ามีเรื่องที่ไม่แปลกประหลาดแต่อย่างใด หากแต่มันคือผลลัพธ์ของการกดทับเรื่องเพศจากยุคสมัยที่ผ่านมา จนก่อให้เกิดการพร่งพรูออกมาในพื้นที่ใดพื้นที่หนึ่ง ซึ่งพื้นที่ดังกล่าวจะต้องเป็นพื้นที่ที่ชาวเกย์ประเมินว่าตนจะต้องรู้สึกปลอดภัย และสามารถแสดงอัตลักษณ์ออกมาได้ถึงขีดสุดเพื่อยืนยันถึงการมีตัวตนอยู่ของพวกเขา ผ่านการแสดงออกด้วยการใช้เรือนร่างให้เป็นอำนาจ ซึ่งร่างดังกล่าวจะต้องเป็นร่างที่สามารถเข้าใจได้ในทางชีววิทยา เพราะมันคือผลกระทบอย่างหนึ่งของวาทกรรม เช่น การใช้เรือนร่างที่น่าดึงดูดทางเพศในการแสดงผ่านทวิตเตอร์ เพื่อดึงดูดให้ผู้อื่นเข้ามาชื่นชม ปฏิสัมพันธ์ด้วย เป็นต้น

นัตเจอ⁵

นัตคน

ประเด็นนี้ผู้เขียนจะขอเล่ารายละเอียดโดยสังเขปเกี่ยวกับกลุ่มตัวอย่างที่ผู้เขียนได้สัมภาษณ์มาทั้งหมด 5 ท่าน โดยทุกคนมีประสบการณ์ในการมีเพศสัมพันธ์ในที่สาธารณะไม่ต่ำกว่า 2 เดือน อีกทั้ง พวกเขายังได้ใช้ทวิตเตอร์เป็นสื่อกลางในการนัดหมาย พบเจอ

1. “คุณนิค” อายุ 26 ปี ทำงานเป็นพนักงานบริษัทแห่งหนึ่งย่านสาทร ผู้เขียนรู้จักคุณนิคผ่านทวิตเตอร์โดยเริ่มจากการที่ผู้เขียนทักไป เพื่อบอกว่าตลุประสงค์ในการศึกษา ทำให้ผู้เขียนและคุณนิคพูดคุยกันผ่านทางทวิตเตอร์เป็นส่วนใหญ่ และนัดสัมภาษณ์อย่างเป็นทางการหนึ่งครั้ง โดยคุณนิคมีประสบการณ์ในการมีเพศสัมพันธ์ในที่สาธารณะมาแล้วประมาณ 1 ปี

2. “คุณบอส” อายุ 19 ปี เป็นนักศึกษามหาวิทยาลัยแห่งหนึ่งใกล้กับสวนสาธารณะ A ผู้เขียนได้รู้จักกับคุณบอสจากการลงสำรวจสนามเบ๊องตันที่สวนสาธารณะดังกล่าวทำให้พบกับคุณบอส เริ่มแรกผู้เขียนได้สังเกตท่าทีของคุณบอสเนื่องจากเขายืนอยู่ในมุมมืด เหมือนรอใครบางคนมาพบเขา และเป็นอย่างที่คุณเขียนคาดการณ์ไว้ ตอนนั้นคุณบอสนัดอีกฝ่ายมามีเพศสัมพันธ์ ณ สวนแห่งนี้ ผู้เขียนจึงรอให้ทั้งสองคนประกอบภารกิจจนเสร็จสิ้นแล้วเข้าไปพูดคุยด้วยถึงการศึกษาในครั้งนี้ แต่ด้วยความรีบเร่งและเขินอายของคุณบอสจึงสะดวกที่จะคุยกับผู้เขียนในทวิตเตอร์มากกว่า โดยคุณบอสมีประสบการณ์ในการมีเพศสัมพันธ์ในที่สาธารณะมาแล้วประมาณ 7 เดือน

3. “คุณโจ” อายุ 20 ปี เป็นนักศึกษามหาวิทยาลัยแห่งหนึ่งใกล้กับสวนสาธารณะ A เช่นเดียวกับคุณบอส ผู้เขียนรู้จักคุณโจจากการที่ได้พบคุณบอสในครั้งแรก และเช่นเดียวกันคุณโจสะดวกคุณผ่านทวิตเตอร์มากกว่า โดยคุณโจมีประสบการณ์ในการมีเพศสัมพันธ์ในที่สาธารณะมาแล้วประมาณ 5 เดือน

4. “คุณเจ” อายุ 22 ปี เป็นนักศึกษามหาวิทยาลัยแห่งหนึ่งที่กรุงเทพฯ เขาเป็นเด็กต่างจังหวัดที่เข้ามาเรียนในกรุงเทพฯ ผู้เขียนรู้จักกับคุณเจผ่านเพื่อนของผู้เขียนที่รู้ว่าผู้เขียนสนใจศึกษาประเด็นนี้ จึงได้แนะนำให้รู้จักกับคุณเจเพื่อสัมภาษณ์เก็บข้อมูล ซึ่งคุณเจไม่ปฏิเสธอะไร เพราะจากการไปเที่ยวด้วยกันหลายครั้งจึงสนิทใจกัน อีกทั้ง คุณเจยังได้แนะนำให้ผู้เขียนรู้จักกับเพื่อนของเขาอีก 2 คน ที่ชอบในการมีเพศสัมพันธ์ในที่สาธารณะเช่นเดียวกัน โดยคุณเจมีประสบการณ์ในการมีเพศสัมพันธ์ในที่สาธารณะมาแล้วประมาณ 2 ปี ซึ่งมีจุดเริ่มต้นมาจากการลองตามคำชักชวนของแฟนเก่า และนั่นทำให้คุณเจตัดสินใจขึ้นมา

⁵ ชื่อบุคคลและสถานที่ที่ปรากฏในหัวข้อนี้ และหัวข้อถัด ๆ ไป เป็นชื่อสมมติทั้งสิ้น เพื่อป้องกันความปลอดภัยและความเป็นส่วนตัวของผู้ให้ข้อมูล

5. “คุณตม” อายุ 23 ปี เป็นนักศึกษามหาวิทยาลัยแห่งหนึ่งที่นครปฐม ผู้เขียนได้รู้จักกับคุณตมผ่านคุณเจตามที่ได้กล่าวไป แต่ด้วยความที่พึ่งรู้จักกันเป็นครั้งแรกทำให้ผู้เขียนได้มีโอกาสพูดคุยอย่างเป็นทางการเพียงหนึ่งครั้งเท่านั้นจากการพาไปพบของคุณเจ โดยคุณตมมีประสบการณ์ในการมีเพศสัมพันธ์ในที่สาธารณะมาแล้วประมาณ 1 ปี

6. “คุณเจมส์” อายุ 22 ปี เป็นนักศึกษามหาวิทยาลัยแห่งหนึ่งที่กรุงเทพฯ ผู้เขียนได้รู้จักกับคุณเจมส์ในกรณีเดียวกับคุณตม และเช่นเดียวกับการพูดคุยเกิดขึ้นเพียงครั้งเดียวพร้อมกับการสัมภาษณ์คุณตม โดย คุณเจมส์มีประสบการณ์ในการมีเพศสัมพันธ์ในที่สาธารณะมาแล้วประมาณ 9 เดือน

นัดสถานที่

สถานที่ที่ผู้เขียนใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้คือ “สวนสาธารณะ A” ซึ่งถูกสร้างขึ้นตามการขยายตัวของเมือง ลักษณะทางกายภาพมีขนาดเล็ก เพียงพอต่อการใช้เพื่อพักผ่อนหย่อนใจมากกว่าปฏิบัติกิจกรรมที่จำเป็นต้องใช้พื้นที่จำนวนหนึ่ง เช่น ออกกำลังกาย อาณาเขตของสวนสาธารณะแห่งนี้ติดกับถนนทุกทิศทาง ไฟส่องสว่างภายในแทบไม่เพียงพอต่อการใช้บริการยามวิกาล มีเพียงไฟจากถนนเท่านั้นที่พอช่วยจากความมืดสลัวหากจำเป็นต้องเดินผ่านหรือเข้ามาในสวนสาธารณะแห่งนี้ ด้วยเนื้อที่ที่มีขนาดเล็กทำให้บางที่แล้วกิจกรรมที่เกิดขึ้น ณ สวนสาธารณะแห่งนี้จึงขยับขยายออกไปอาณาบริเวณโดยรอบ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสะพานลอยที่ติดอยู่กับประตูของสวนแห่งนี้ เพราะมีลักษณะของพื้นที่ที่มีตื้นเนื่องมาจากการปราศจากไฟบนสะพานลอย รวมถึง ป้ายขนาดใหญ่ที่บดบังจากฝั่งที่รถขับมา ทำให้ผู้คนที่อยู่ข้างล่างสะพานลอยไม่สามารถมองเห็นมาแล้วมองเห็นว่าเกิดกิจกรรมอะไรบ้างบนสะพานลอยแห่งนี้

อีกแห่งหนึ่งคือ “สวนสาธารณะ B” เป็นสวนสาธารณะที่อยู่ใต้สะพานแห่งหนึ่งในกรุงเทพฯ มีเนื้อที่กว้างขวางกว่าสวนสาธารณะแห่งแรก ทำให้เกิดมุมอับสายตาหรือมุมมืดที่สวนแห่งนี้เป็นจำนวนมาก อีกทั้ง ด้วยความที่มีผู้อาศัยอยู่รอบสวนสาธารณะแห่งนี้ หรืออาจกล่าวได้ว่าเป็นสวนสาธารณะประจำชุมชน ทำให้ที่นี่ปลูกต้นไม้เพื่อให้ความร่มรื่นแก่ผู้มาใช้บริการเป็นจำนวนมาก ซึ่งนั่นก่อให้เกิดการมีพุ่มไม้ตามขึ้นมาด้วย และพุ่มไม้นี้เองก็เป็นอีกจุดหนึ่งที่สามารถใช้เป็นมุมในการประกอบกิจกรรมทางเพศได้เช่นเดียว

การเก็บข้อมูลในพื้นที่สวนสาธารณะผู้เขียนใช้วิธีการสังเกตการณ์ นอกจากนี้ ผู้เขียนยังได้ทำการเก็บข้อมูลด้วยวิธีการศึกษาเดียวกันบนทวิตเตอร์อีกทางหนึ่ง เพื่อนำมาประกอบกับข้อมูลที่ได้พบจากการสัมภาษณ์ และข้อมูลที่ได้จากสวนสาธารณะทั้ง 2 แห่ง

จากทวิตเตอร์ในฐานะพื้นที่สุขใจ สู่สวนสาธารณะในฐานะพื้นที่สุขสม (จริงหรือ?)

การศึกษาครั้งนี้ทำให้ผู้เขียนทราบว่า การมีเพศสัมพันธ์กันในที่สาธารณะก็คือการปลดปล่อยตนเองของชาวเกย์ออกจากการมีเพศสัมพันธ์แบบเดิม ๆ ที่น่าเบื่อ ดาษตัน ไร้ความตื่นเต้น เพราะพวกเขาต่างบอกกับผู้เขียนเป็นเสียงเดียวกันว่า การที่พวกเขาออกมาประกอบกิจกรรมในที่สาธารณะมันช่วยขับเคลื่อนพลังด้านทางเพศให้มีความรู้สึกตื่นตาตื่นใจตลอดเวลา เพราะในหลาย ๆ ครั้งของการมีเพศสัมพันธ์ ณ พื้นที่ที่มีความเป็นส่วนตัว เช่น ห้องนอน โรงแรม ล้วนแล้วแต่เป็นการมีเพศสัมพันธ์เพื่อมีเพศสัมพันธ์เท่านั้น บรรยากาศของห้องในพื้นที่ที่สละสลวยอันคับแคบไม่สามารถสร้างความสุขทางเพศให้กับพวกเขาได้อีกต่อไป ดังนั้นแล้ว การออกมามีเพศสัมพันธ์ข้างนอกจึงเป็นทางออกของการแก้ปัญหาดังกล่าว อย่างไรก็ตาม ในสถานการณ์จริงของการไปแสวงโชคตามสวนสาธารณะนั้นกลับไม่ได้เป็นไปตามที่ใครหลาย ๆ คนคาดหวังไว้ เนื่องจากในบางครั้งคนที่พบ ณ สถานที่ดังกล่าวกลับมีเพศวิถีที่ตรงกับคน ๆ นั้น กล่าวคือ คุณเจมส์ได้บอกกับผู้เขียนว่าตนเป็นเกย์รับ ฉะนั้นแล้ว ความคาดหวังของเขาก็คือการได้พบปะกับเกย์ที่เป็นฝ่ายรุก เมื่อไปตามสถานที่ที่เจมส์รับรู้ว่ามีชาวเกย์ออกมามีเพศสัมพันธ์กันปรากฏว่าคนที่เขาเจอกลับมีเพศวิถีที่เหมือนกัน ทำให้การออกไปเสี่ยงโชคครั้งนั้นล้มเหลวไป และกลายเป็นประสบการณ์ที่ย่ำแย่ของวันนั้น

แนวทางการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นเมื่อเจอสถานการณ์ดังกล่าว หลายคนต่างมีวิธีการแก้ปัญหาที่แตกต่างกันออกไป สำหรับคุณเจมส์แล้วเขาเลือกที่จะบอกปัดปฏิเสธไป แล้วเลือกที่จะเดินไปตามมุมอื่น ๆ ของสวนสาธารณะเพื่อเสาะแสวงหาเกย์รุกต่อไปข้างหน้า หรือบางคนอย่างคุณตุ้มเลือกที่จะปฏิบัติตามกิจต่อไปโดยสร้างเงื่อนไขต่อรองเฉพาะหน้าขึ้นมาคือ การบอกกล่าวกับคนที่เจอว่าวันนี้ตนจะยอมเป็นฝ่ายรุกให้หนึ่งวันด้วยเหตุผลที่ว่า ตนไม่อยากจะเกิดความรู้สึกเสียหน้าทั้งสองฝ่าย⁶ ถึงกระนั้น แนวทางการแก้ปัญหาที่น่าสนใจอย่างหนึ่งคือการใช้สังคมออนไลน์ให้เป็นประโยชน์โดยเฉพาะทวิตเตอร์ คุณนิคได้บอกกับผู้เขียนว่าเขาได้ทำการสร้างบัญชีผู้ใช้ (account) ทวิตเตอร์ขึ้นมาอีกหนึ่งบัญชี นอกเหนือไปจากบัญชีหลักที่ใช้เปิดเผยตัวตน และเล่นเป็นประจำ หรือเรียกเป็นภาษาในทวิตเตอร์ว่า “แอคคลับ” (ย่อมาจากคำว่า “account”) ซึ่งจะไม่เปิดเผยหน้าตา ข้อมูลส่วนตัว เท่าที่สามารถกระทำได้

⁶ เนื่องจากคุณตุ้มได้บอกกับผู้เขียนว่าตนเองนั้นสามารถเป็นได้ทั้งฝ่ายรุกและฝ่ายรับ เมื่อเจอคนที่บอกว่าเป็นรุกลงก็สามารถปรับเปลี่ยนสถานะเป็นรับ และในกรณีเดียวกับการเจอคนที่รับรับเช่นเดียวกัน

การใช้งานแอคสับของคุณนิคและกลุ่มตัวอย่างอีกหลายท่านนั้นคือการทวีตข้อความในทวีตเตอร์⁷ เพื่อบอกความต้องการของตนว่าคินนี้ต้องการออกไปมีเพศสัมพันธ์ข้างนอก และบ่งบอกถึงเพศวิถีของตนว่าเป็นฝ่ายรุกหรือฝ่ายรับ เมื่อผู้สนใจต้องการออกไปประกอบกามกิจด้วยก็จะทักไปในข้อความส่วนตัว หรือที่ภาษาทวีตเตอร์จะใช้คำว่า “DM” ซึ่งย่อมาจาก Direct Message แล้วจะทำการนัดหมายสถานที่ เวลา รวมถึง เงื่อนไขของการมีเพศสัมพันธ์ในครั้งนั้นด้วย⁸ กล่าวคือ กรณีของคุณเจนนันตนต้องการให้การให้อีกฝ่ายยอมอวัยวะเพศ และสอดใส่อวัยวะเพศเข้าทางทวารหนัก หรือในกรณีของคุณนิคนี้ตนต้องการเพียงหาใครสักคนใช้มือเพื่อสำเร็จความใคร่ให้ตนเอง เป็นต้น การใช้ทวีตเตอร์ในลักษณะดังกล่าวจึงเป็นการใช้งานเพื่อป้องกันความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้นจากการออกไปมีเพศสัมพันธ์นอกสถานที่ส่วนตัว ซึ่งความเสี่ยงดังกล่าวไม่ใช่การที่อาจจะพบสายตรวจขณะประกอบกามกิจ หากแต่เป็นการสร้างความมั่นใจว่าตนจะเจอคนที่สามารถตอบสนองต่อความต้องการทางเพศในแบบที่ปรารถนาได้ นอกเหนือไปจากนี้ การทวีตข้อความเพื่อเชิญชวนก็ยังไม่สามารถเชิญชวนได้ดีเท่า “การทวีตรูปอวัยวะเพศ หรือ หุ่น ของตน” การทวีตในลักษณะนี้จะมาพร้อมกับข้อความยั่ววนให้อีกฝ่ายอยากมามีเพศสัมพันธ์กับตน เช่น “ควย 8 นิ้ว หั้วบานแดงฉ่ำรอต้อนรับทุกคนอยู่นะครับ” หรือ “หุ่นนักกีฬาแน่น ๆ ชอบมั๊ยครับ คินนี้เจอกันที่สวนxxx”⁹ ในกรณีดังกล่าวผู้เขียนได้ข้อมูลมาจากคุณโจ เขาบอกกับผู้เขียนว่า แรกเริ่มเดิมทีเขาก็ทวีตแต่ข้อความเพียงอย่างเดียวแต่คนทักมาน้อยมากจนสูญเสียความมั่นใจ จึงเริ่มที่จะแนบรูปด้วยเสมอ และนั่นเริ่มทำให้มีคนทักเขาเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ แม้กระทั่งวันที่ไม่ได้ทวีต ข้อความอะไรก็ยังมีคนทักมาเสมอ

อย่างไรก็ตาม ความเปิดกว้างในพื้นที่ของสังคมออนไลน์ที่ผู้ใช้งานทุกคนต่างเข้าถึงเรื่องราวของอีกฝ่ายได้อย่างไม่จำกัด เป็นเงื่อนไขหนึ่งที่บ่อยครั้งจะมีคนอีกหลาย ๆ คน DM เข้าไปหาคนที่ทวีตข้อความเชิญชวนให้มามีเพศสัมพันธ์กันข้างนอก ซึ่งนั่นสร้างความดีใจ หรรษา และรักที่เสียตายน้องในเวลาเดียวกัน กล่าวอย่างละเอียดคือ เมื่อใดก็ตามที่คุณนิคทวีตข้อความลงไป แล้วนั้นมีใครหลายต่อหลายคนทักมาเพื่อจะประกอบกามกิจด้วยเขาจะมีความสุขมาก เสมือนว่าตนได้รับความสนใจจากหลาย ๆ คนอย่างล้นหลาม แต่นั่นย่อมทำให้ คุณนิคต้องแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นโดยการแก้ไขนั้นมีด้วยกันหลากหลายวิธีซึ่งวิธีที่คุณนิคใช้เป็นประจำคือ การให้อีกฝ่ายส่งรูปหน้า

⁷ ทวิตเตอร์จะใช้คำว่า “ทวีต” (tweet) เป็นคำสั่งในการเผยแพร่ข้อความออกสู่สาธารณะ ซึ่งจำกัดตัวอักษรอยู่ที่ 140 ตัวอักษร โดยเทียบเคียงได้กับการใช้คำว่า “โพสต์” (post) ของเฟซบุ๊ก

⁸ บางกรณีที่คุณเขียนพบ เงื่อนไขของการมีเพศสัมพันธ์ในครั้งนั้นจะประกาศอย่างชัดเจนในทวีตหนึ่ง ๆ เป็นที่เรียบร้อยแล้ว

⁹ ผู้เขียนขออนุญาตใช้คำอย่างตรงไปตรงมา เนื่องจากผู้เขียนเชื่อมั่นว่าจะสามารถสื่ออารมณ์ ความหมาย ได้ตรงตามที่ผู้ทวีตต้องการได้

รวมถึง หุ่น มาให้คุณนิค และเช่นเดียวกัน คุณนิคก็จะทำในแบบเดียวกันนั้นให้กับ อีกฝ่าย คุณนิคให้เหตุผลว่า การกระทำเช่นนั้นเป็นหลักประกันอย่างหนึ่งว่าคนที่จะมีเพศสัมพันธ์กับเรานั้นมีหน้าตาที่ไม่ซ้ำรั้วให้เล่นรับไม่ได้ และที่สำคัญที่สุดคือหุ่นจะต้องดี สมส่วน ไม่อ้วนจนเกินไป เมื่อใดก็ตามที่อีกฝ่ายไม่ตรงตามเงื่อนไขที่กำหนดก็จะทำการปฏิเสธไปด้วยเหตุผลต่าง ๆ หรือการแก้ปัญหาอีกวิธีหนึ่งที่คุณนิคใช้คือแบบเดียวกับคุณนิค แต่หากเกิดวันใดที่อีกฝ่ายมีความน่าสนใจเกินกว่าหนึ่งคน เขาจะทำการนัดหมายมากกว่าหนึ่งคนเพื่อมีเพศสัมพันธ์แบบหมู่

เมื่อการนัดหมายทางทวิตเตอร์เสร็จสิ้นแล้ว ต่างฝ่ายต่างไปยังสถานที่ที่ทำการนัดหมายไว้ หากอีกฝ่ายเป็นไปตามเงื่อนไขที่ชอบก็สามารถเริ่มการประกอบกามกิจกันได้เลย แต่เมื่อใดก็ตามที่อีกฝ่ายไม่เป็นไปตามที่ตนเองคาดหวังไว้ทั้งฝ่ายที่ทวิตข้อความหรือฝ่ายที่ทักเข้ามา เช่น อีกฝ่ายหน้าตาหรือรูปร่างไม่เหมือนในรูปที่ส่งมาให้ดูก่อนหน้านี้ ความสัมพันธ์ทางอำนาจระหว่างผู้ที่เหนือกว่ากับผู้ต้อยแกว่าจะเกิดขึ้นอย่างไม่เท่าเทียมในที่นี้ได้แก่ ผู้ที่หน้าตาดีและ/หรือรูปร่างสมส่วน กับ ผู้ที่หน้าตาไม่ดีและ/หรือรูปร่างไม่สมส่วน คุณบอสได้เล่าให้กับผู้เขียนฟังว่า ตนเป็นคนที่มีหน้าตาไม่ค่อยจะดีนัก แต่จากการออกกำลังกายเป็นประจำทำให้เขามีรูปร่างคล้ายกับนักกีฬา ทำให้ทุกครั้งเวลาถ่ายรูปส่งให้อีกฝ่ายตนมักจะเน้นถ่ายเฉพาะส่วนคอลงไปเท่านั้น คุณบอสยังเล่าต่อไปว่า บ่อยครั้งที่เวลานัดกันไปมีเพศสัมพันธ์ตามสวนสาธารณะจะมีคนพูดกับตนด้วยถ้อยคำเชิงเสียดสีหน้าตากับรูปร่างที่ไม่ไปในทางเดียวกัน นั้นทำให้บางครั้งอีกฝ่ายจึงเสนอให้กับคุณบอสเปลี่ยนตำแหน่งกัน กล่าวคือ จากกรณีที่คุณบอสเล่าให้ผู้เขียนฟังว่าในครั้งนั้นตนอยากเป็นฝ่ายรับ¹⁰ แต่เมื่ออีกฝ่ายเสนอว่าต้องการเป็นฝ่ายรับ เพราะเชื่อว่าหุ่นในแบบนักกีฬาของคุณบอสจะสามารถทำให้เขามีความสุขกับการถูกรุก และสัมผัสได้ถึงความเป็นชาย แน่แน่นอนว่าคุณบอสไม่ปฏิเสธกับข้อเสนอดังกล่าว เนื่องจากอีกฝ่ายมีรูปร่าง หน้าตา ตามที่ตนต้องการ

กรณีของการต่อรองไม่ได้เกิดขึ้นแต่คุณบอสเท่านั้น คุณโจได้เล่าให้ผู้เขียนฟังว่า การที่ตนทวิตภาพอวัยวะเพศไม่ใช่เพียงแค่การเรียกแขกเท่านั้น หากแต่ยังเป็นการกลบเกลื่อนเพศวิถีแบบรับของตนเองอีกด้วย เนื่องจากคุณโจเชื่อว่า การประกาศตัวเองว่าเป็นฝ่ายรับจะทำให้ได้รับความสนใจน้อย และอาจจะถึงขั้นที่ไม่มีใครสนใจเลย ฉะนั้นแล้ว ความพยายามในการสร้างภาพให้ตนเองไม่ดูเป็นฝ่ายรับมากเกินไปจึงเป็นอีกหนึ่งประเด็นที่น่าพูดถึงในการศึกษาครั้งนี้ เพราะอย่างน้อยที่สุดมันเป็นการแสดงให้เห็นว่าชาวเกย์ไทยยังคงตกอยู่ในกับดักของเพศวิถีกระแสหลักอยู่ ซึ่งผู้เขียนจะขอล่าวอย่างละเอียดในหัวข้อถัดไป

ประเด็นในหัวข้อนี้ที่ผู้เขียนค้นพบ ทำให้ผู้เขียนสามารถถกเถียงและโต้แย้งงานศึกษาก่อนหน้านี้ได้ โดยงานดังกล่าวที่ผู้เขียนหยิบยกมาถกเถียงด้วยนั้นมีจำนวน 2 ชิ้น เริ่มจาก งานของ

¹⁰ คุณบอสกล่าวกับผู้เขียนว่าตนได้ทั้งรุกและรับ

พิเชฐ สายพันธ์ (2545) เรื่อง “เกย์ : ในฉากชีวิตแห่งสโลมสถาน” พิเชฐ ได้แสดงให้เห็นถึงวิวัฒนาการของการสร้างพื้นที่สโลมนับตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน และได้กลายมาเป็นพื้นที่ศูนย์กลางของชาวเกย์ในการมาพบปะสังสรรค์ และกระจายความเป็นพื้นที่ในลักษณะดังกล่าวออกไปทั่วกรุงเทพฯ ทำให้เกิดพื้นที่ของชาวเกย์ในการเรียนรู้สังคมของเกย์โดยการเข้าไปใช้ประสบการณ์ชีวิตกับสถานที่ต่าง ๆ (59) อีกทั้งยังเป็นพื้นที่ที่เปิดโอกาสในการแสดงออกถึงอัตลักษณ์ของความเป็นเกย์ และงานอีกหนึ่งชิ้นคืองานของ นฤพนธ์ ดั่งวิเศษ (2545) เรื่อง “ตำนานสวนสาธารณะกับเรื่องเล่าของชาวเกย์กรุงเทพฯ ในพรมแดนเทคโนโลยีสื่อสาร”¹¹ นฤพนธ์ ได้แสดงให้เห็นถึงความสวยงามและอันตรายของสวนสาธารณะในเวลาเดียวกัน ในแง่หนึ่งสวนสาธารณะสำหรับคนอื่น ๆ อาจจะหมายถึงสถานที่ที่ใช้พักผ่อนหย่อนใจ มีสิ่งสวยงาม ร่มรื่น ตามคำกล่าวอ้างของรัฐหรือผู้ที่มีอำนาจในสังคม แต่สำหรับชาวเกย์แล้วสวนสาธารณะเต็มไปด้วยเรื่องราวทางเพศที่น่าอัศจรรย์ใจที่รอให้ชาวเกย์ได้เข้าไปสัมผัสด้วยตัวเอง อย่างไรก็ตาม การเข้าไปแสวงหาความสำคัญของชาวเกย์ตามสวนสาธารณะยังคงมีความหวาดระแวงเช่นเดียวกัน ทั้งจากตำรวจ หรือแม้กระทั่งมิชชันนารีที่คอยดักทำร้าย ชิงทรัพย์ เป็นต้น โดยเรื่องเล่าทางเพศของชาวเกย์ได้รับการบอกเล่าผ่านเว็บไซต์ที่สามารถตั้งเป็นกระทู้ต่าง ๆ เพื่อรอให้มีคนเข้าไปอ่าน และแสดงความคิดเห็นต่าง ๆ จนกลายเป็นชุมชนชาวเกย์ในอีกรูปแบบหนึ่งที่ชาวเกย์ต่างเรียนรู้ซึ่งกันและกัน โดยเฉพาะการที่จะเรียนรู้หากตนจะไปแสวงโชคที่สวนสาธารณะจะต้องเผชิญกับอะไรบ้าง รวมถึง ควรเตรียมตัว และหาทางป้องกันอย่างไร

ผู้เขียนเห็นด้วยกับนฤพนธ์ ตรงที่ทวิตเตอร์และสวนสาธารณะต่างเป็นเหรียญที่มีสองด้านในเวลาเดียวกัน กล่าวคือ ทวิตเตอร์ในมุมมองจากคนทั่วไปคือสังคมออนไลน์รูปแบบหนึ่ง ที่ทุกคนสามารถเข้ามาใช้งานเพื่อแบ่งปันประสบการณ์ที่พบเจอได้ในชีวิตประจำวัน ฉะนั้นแล้ว อีกด้านหนึ่งของทวิตเตอร์ถูกใช้เป็นพื้นที่ที่ถูกนิยามไปด้วยเรื่องราวทางเพศมากมายจากชาวเกย์ โดยเป็นที่รับรู้ของผู้ใช้งานทวิตเตอร์ทั่วไปว่ามีเรื่องราวดังกล่าวเกิดขึ้น ณ สังคมออนไลน์แห่งนี้ เช่นเดียวกับสวนสาธารณะที่ผู้คนทั่วไปต่างก็รับรู้ว่ามีเรื่องราวดังกล่าว เพียงแต่พวกเขา/เธอต่างพยายามรับรู้และทำความเข้าใจในด้านที่น่าอภินิรมย์ แล้วพยายามหลีกเลี่ยงหนีออกจากเรื่องราวดราม่าในสายตาพวกเขา

ก่อนที่จะเริ่มการถกเถียงนั้นผู้เขียนขอกล่าวก่อนว่า งานทางวิชาการทั้งคู่ และการศึกษาในครั้งนี้ เกิดขึ้นต่างกรรมต่างวาระกัน แต่สิ่งนี้ก็สามารถทำให้ผู้เขียนเห็นภาพของการเปลี่ยนแปลงในการแสดงออกทางอัตลักษณ์ รวมถึง การใช้พื้นที่ในรูปแบบต่าง ๆ ของชาวเกย์ ผู้เขียนจะขอเริ่มจากการเปรียบเทียบกระบวนการเรียนรู้ชีวิตของเหล่าชาวเกย์ ที่งานทั้ง 2 ชิ้น ได้มีการกล่าวเอาไว้ โดยการเรียนรู้ชีวิตทางสังคม พิเชฐ ได้แสดงให้เห็นว่าชาวเกย์จำเป็นต้องเข้าไปมีส่วนร่วมใน

¹¹ ผู้เขียนขอขอบคุณ คุณนฤพนธ์ ในการเอื้อเฟื้อบทความดังกล่าว มา ณ ที่นี้

ปฏิบัติการต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในพื้นที่ของเหล่าชาวเกย์ ทำให้ปัจเจกแต่ละบุคคลที่เข้าไปมีปฏิสัมพันธ์ จะตระหนักรู้ได้ถึงอัตลักษณ์ของตนเองว่าควรแสดงออกในทิศทางใด ทำให้ผู้คนกับสถานที่เกิดการเชื่อมโยงกันจนไม่สามารถแยกออกจากกันได้ เช่นเดียวกับกรณีของ นฤพนธ์ การพาตัวเองเข้าสู่เว็บไซต์ด้วยการพาตัวเองเข้าไปมีปฏิสัมพันธ์ จนเกิดเป็นการเรียนรู้ของวัฒนธรรมเกย์ สำหรับผู้เขียนแล้วทวิตเตอร์ได้สร้างมาตรฐานใหม่บางอย่างในการเข้าถึงวัฒนธรรมเพศของชาวเกย์ผ่านการทวิตสัญลักษณ์ที่สามารถเข้าใจได้เป็นลำดับแรกเมื่อแรกเห็น เช่น ภาพอวัยวะเพศ ข้อความเชิงยั่วชวน สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้เกิดขึ้นอย่างซ้ำไปซ้ำมาจนไม่อาจกลับไปหาต้นตอของที่มาของวัฒนธรรมดังกล่าวได้ เมื่อชาวเกย์ได้เข้าไปมีส่วนร่วมกับเนื้อหาทางเพศที่แพร่หลายบนทวิตเตอร์ ก่อให้เกิดศักยภาพในการกระทำต่อเพศของตนเองที่ตกอยู่ในบรรทัดฐานเกี่ยวกับอำนาจนำต่าง ๆ (hegemonic norms) ทั้งนี้ อำนาจตามที่กล่าวมาคือ ความพยายามที่ทำให้ร่างกายของตนเองผลิตซ้ำความรักแบบต่างเพศที่ไม่สิ้นสุด

นอกจากนี้ เวทีในการแสดงความเป็นเกย์ที่แปรเปลี่ยนไปตามยุคสมัย ส่งผลให้พฤติกรรมทางเพศของชาวเกย์แตกต่างกันไปตามกาลเวลาด้วย จะเห็นได้จากงานศึกษาของนฤพนธ์ ที่เป็นการตั้งกระทู้เพื่อบอกเล่าประสบการณ์ทางเพศแก่เพื่อนพ้องชาวเกย์ด้วยกัน จนเกิดการเลียนแบบออกไปวงกว้าง แต่ถึงกระนั้น ด้วยข้อจำกัดบางประการของการตั้งกระทู้บนเว็บไซต์ เช่น การใช้เวลาค่อนข้างนานกว่าจะมีผู้เข้ามาอ่านหรือแสดงความคิดเห็น ทำให้บางครั้งชาวเกย์อาจไม่สามารถเรียนรู้จากประสบการณ์จริงได้อย่างทันถ่วงที แต่นั่นก็ถือว่าเป็นความหรรษาอย่างหนึ่งของชีวิต เพราะคุณจะไม่รู้เลยว่า การไปหาประสบการณ์ตามคำบอกเล่านั้นจะเป็นดังที่อ่านมาในกระทู้หรือไม่ แต่ไม่ว่ามันจะเกิดขึ้นในกรณีใดก็ตาม การถ่ายทอดเรื่องราวยังคงหมุนเวียนไปเรื่อย ๆ อย่างไม่หยุดนิ่ง และรอให้ชาวเกย์หน้าเก่าหรือหน้าใหม่ตั้งตารอคอยในการเรียนรู้ร่วมกันต่อไป โดยจะแตกต่างจากทวิตเตอร์ที่สามารถนับได้ว่าเป็นการส่งข้อความกันอย่างฉับพลันทันด่วน การติดต่อจะเกิดแทบทุกวินาทีของชีวิต การแสวงหาโชคทางเพศจะไม่เกิดขึ้นอีกต่อไป เพราะชาวเกย์จะมั่นใจได้อย่างแน่นอนว่าตนจะได้รับประสบการณ์ทางเพศ (ที่ทั้งดีและร้าย) ในสายตาของผู้เขียนทวิตเตอร์มันได้ตัดการคิดขังใจในการหาข้อมูลออกไป แล้วถูกแทนที่ด้วยความปรารถนาทางเพศที่เร่งรัด รวดเร็ว และรีบร้อน

“รุก” และ “รับ” ความพรั่เลือนของเกย์และชาย-หญิง

สืบเนื่องจากกรณีของคุณโจที่ผู้เขียนได้กล่าวในหัวข้อที่แล้ว ผู้เขียนได้สังเกตถึงการยึดติดกับความเป็นเพศวิถีกระแสหลักของชาวเกย์ กล่าวคือ ชาวเกย์ยังคงเล่นบทบาททางเพศ (sex role) อย่างยึดติด การประกาศตนว่าเป็นเกย์จึง จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีเพศวิถีเป็นฝ่ายรุก รวมถึง การแสดงออก อาทิ กิริยา ท่าทาง จะต้องมีความเป็นผู้ชาย เช่น ไม่มีท่าทางกระตุงกระตึ่ง ไม่แต่งหน้า หรือใช้เครื่องสำอาง โดยความคาดหวังดังกล่าวจะไม่เกิดขึ้นกับผู้ประกาศตนเองว่าเป็นเกย์ควีน

เพราะจะไม่มีใครคาดหวังว่าจะต้องแสดงบทบาทของความเป็นผู้หญิง ในทางกลับกันยังการ
แสดงออกว่าเป็นผู้หญิงเท่าไรการถูกกีดกันก็ยิ่งแสดงผลมากขึ้นเท่านั้น เท่ากับว่าผู้ที่เป็นเกย์ควินก็
จำเป็นที่จะต้องแสดงความเป็นชายออกมาเช่นเดียวกัน แม้ว่าเพศวิถีของตนนั้นจะเป็นฝ่ายรับก็ตาม
หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งได้ว่า สังคมชาวเกย์ยังคงรับความคาดหวังในการแสดงเพศสถานะให้ตรงกับ
เพศทางชีวะเหมือนกับชาย-หญิงทั่วไป กับดักทางความคิดนี้ยังทวีความลึกซึ้งไปอีกเมื่อเกย์คิงได้
แสดงออกท่าทางที่ราวกับเป็นผู้หญิง หรือที่ภาษาชาวเกย์เรียกกันว่า “ออกสาว” สำหรับเกย์ควิน
แล้วยังออกสาวมากเท่าไร ยิ่งถูกผลักให้แปลงเพศเสียไปเลยเพื่อกลายเป็น “กะเทย”

กรณีของคุณโจนั้นเขาได้เล่าให้กับผู้เขียนฟังว่า บ่อยครั้งที่มีคนทักมาหาตนและต่างก็
เข้าใจว่าตนเป็นรุก (ซึ่งไม่ใช่เรื่องแปลกอะไร เพราะคุณโจได้พยายามสร้างภาพให้ออกมาเป็น
เช่นนั้น) เมื่อฝ่ายที่ทักมาทราบว่าคุณโจเป็นรับก็จะมีอาการปฏิกิริยาที่แตกต่างกันไป โดยส่วนมากแล้ว
จะแสดงออกไปในท่าทางที่ไม่อยากทำความรู้จักต่อ เช่น เจียบบ่ายไปจากช่องสนทนา ตอบด้วย
ข้อความสั้น ๆ โดยคุณโจเล่าว่าตนได้เรียนรู้จากสิ่งเหล่านี้ ทำให้ภายหลังเลือกที่จะไม่บอกเพศวิถี
แล้วนัดหมายกันเพื่อไปต่อรองกันหน้างาน คุณโจเล่าต่อว่า หากเจอคนที่ เป็น “โบ๊ท”¹² ก็ดีไป
เพราะตนจะได้ไม่ต้องมานั่งกังวลมากนัก ผู้เขียนถามต่อว่า คุณโจทราบได้อย่างไรว่าคน ๆ นั้นเป็น
โบ๊ทหรือก็คือ “ได้หมด” คุณโจบอกว่า

“เอาจริง ๆ แล้วมันก็มีเซ็นส์นะว่าใครแบบไหน มันดูออกตั้งแต่เจอกันนะ
ผมก็บอกไม่ถูกเหมือนกันว่ามันเป็นยังไง ต้องมาลองอยู่ในจุดนั้นแล้วก็จะเข้าใจเอง
หรืออาจเป็นเพราะมานัดเจอกันในสวนด้วยแหละ เลยต้องรีบทำเวลาหน่อยไม่มีเวลา
มานั่งคิดหรอก เจียน ๆ ก็เอากันไปเถอะคิดไรมาก แต่ยังไงผมก็ชอบรับมากกว่านะ
จะให้ผันทัวเป็นรุกตอนนั้นก็คงต้องขอคิดอีกที”

ประโยคสุดท้ายแสดงให้เห็นว่า คุณโจยังคงมีความต้องการที่จะเป็นฝ่ายรับอยู่ดีแม้
สถานการณ์จะบีบบังคับให้ไม่สามารถคิดเรื่องว่าใครจะเป็นรุกหรือรับ ถึงกระนั้น ผู้เขียนได้ถามคุณ
โจต่อว่าหากเจอฝ่ายที่เป็นรับเหมือนกัน คุณโจจะทําอย่างไร โดยเขาได้บอกกับผู้เขียนว่า

“จริง ๆ ก็หนักใจนะ ผมก็ได้บอกอีกฝ่ายว่าเป็นรับ ก็เข้าใจได้นะมีกลั้ว
มีหุ่น ขนาดนี้ใครก็ต้องคิดว่าเป็นรุกแน่ ๆ ใช้ว่าไม่เคยเจอนะเคยบ่อยด้วย ก็เฟลกัน
นะทั้งสองฝ่ายแต่ให้ทำใจได้ก็ไม่ว่ากันนะ ไม่เคย ไม่ถนัด ส่วนใหญ่ก็แบบเออวะ
แม่กับแม่¹³ มาเจอกัน อารมณ์เหมือนเบี่ยนกันยังงี้ไม่รู้ มันทำไม่ลงเหมือนผู้หญิงกับ

¹² คำที่ใช้เรียกคนที่บอกตัวเองว่าได้ทั้งรุกและรับ

¹³ ภาษาแสลงใช้เรียกคนที่รับมาเจอกัน

ผู้หญิงมามือะไรกัน ชนลุก มีบ้างนะส่วนน้อยที่ขอแค่ภายนอก¹⁴ กันแค่ขัดกันไป แต่
ยังไงผมก็ทำไม่ลงจริง ๆ ก็แยก ๆ กันไป”

คุณโจได้แสดงให้เห็นถึงเพศวิถีที่ยึดติดกับการเป็นรับอย่างมากจนไม่เพียงพอไปแม้แต่น้อย ถัดมา ผู้เขียนจะพาไปพิจารณาเพศวิถีของกลุ่มตัวอย่างอีกสองคนคือ คุณบอสและคุณตูม ทั้งสองคนกล่าวอ้างตนเองว่าได้ทั้งรุกและรับ หรือก็คือโบ้ท โดยคุณบอสกล่าวกับผู้เขียนว่า

“จะว่าเป็นโบ้ทก็ไม่เชิงนะ เราจะชอบรับมากกว่าบอกเป็นโบ้ทอย่างน้อย ๆ ก็ไม่ใช่การบอกว่าเราจะรับอย่างเดียว สมัยนี้เกย์รับเยอะมากยิ่งไปบอกว่ารับก็ยังไม่มีคนสนใจจริงไหมละ ส่วนรุกหรือกี้ได้นะแล้วแต่อารมณ์ พอไปเจอคนที่รับเรา ก็รุกให้ได้ ไม่ใช่ไรนะก็ไม่อยากให้เสียบรรยากาศแค่นั้นแหละไม่มีไรมาก ถามว่าเต็มใจไหมก็เฉย ๆ อยู่ที่อารมณ์พาไป”

นอกจากนี้คุณตูมได้ให้ข้อมูลในประเด็นเดียวกันว่า

“ก็ไม่มีอะไรมากนักนะ ตอนเ้าดอร์เวลามันจำกัด ซ้ำมากก็ไม่ทันการณณ์ตำรวจมา ทำง ารมณณ์ค่างพอดิ ตอนแรกเราก้รับแหละ รับแบบไม่รุกด้วย มาลองรุกก็มีอยู่ ครั้งนึงแบบรีบ ๆ ไม่คิดไรมากลองก็ไ้วะ เออมันก็ไม่ได้แย แต่จะให้ทำอีกก็คงไม่เอา ขอคิดก่อน ต้องแบบเฉพาะหน้าจริง ๆ ถึงจะรุกให้ ยังจำได้เลยสวนฯ A ที่พาไปตอน นั้นพร้อมกับไอเจนนั้แหละ”

ประเด็นที่ผู้เขียนพบนั้น การยึดติดกับความเป็นชาย-หญิงเด่นชัดมากในกรณีของคุณโจ เพราะมันไม่เพียงแต่เผยให้เห็นมายาคติเรื่องเพศแบบคู่ตรงข้ามที่ครอบงำคนในสังคมมาอย่างยาวนาน จนชาวเกย์ไทยคิดว่าการมีเพศสัมพันธ์นั้นจะต้องเกิดระหว่าง “ชาย” กับ “หญิง” เท่านั้น ผู้ชายกับผู้ชาย หรือ ผู้หญิงกับผู้หญิง ไม่สามารถมีเพศสัมพันธ์กันได้ หรือก็คือ ชุดความคิดดังกล่าวได้เข้ามาทำงานถึงระดับจิตใจ ให้ผู้ที่มิได้มีแรงปรารถนาทางเพศไม่ตรงกับเพศดั้งเดิมก็ยังคงต้องบีบบังคับตนเองให้เล่นตามบทบาทอยู่ดี ก่อให้เกิดความสับสนภายในจิตใจถึงตัวตนที่แท้จริง แม้ว่ากรณีของคุณบอสและคุณตูมจะพยายามเผยให้เห็นร่องรอยของการหลบหนีออกจากกับดักดังกล่าว แต่ทั้งหมดขึ้นอยู่กับสถานการณ์เฉพาะหน้าที่ผลักดันให้เกิดความสับสนไหลของเพศวิถีในคน ๆ หนึ่ง หาใช่ความปรารถนาส่วนตัวที่ต้องการหลุดออกไปจากความคิดแบบคู่ตรงข้ามไม่

สุดท้าย แม้ชาวเกย์ที่มีเพศสัมพันธ์ในที่สาธารณะจะไม่ได้มองว่าเป็นการเคลื่อนไหวทางสังคม และยังติดกับดักมายาคติเพศวิถีกระแสหลัก (เกย์คิง-เกย์ควีน) แต่ความเฉพาะเจาะจง

¹⁴ การประกอบภารกิจแบบไม่สอดใส่อวัยวะเพศเข้าไปในรูทวาร โดยส่วนมากจะเป็นการจูบ ลูบไล้ ใช้ปากหรือมือช่วยกันสำเร็จความใคร่

(specificity) ของพื้นที่ที่เปิดโอกาส (ทั้งที่เต็มใจและไม่เต็มใจ) ให้ชาวเกย์ได้สำรวจ (explore) เพศวิถีของพวกเขาในหลากหลายรูปแบบ

ความไม่หลากหลายในความหลากหลายของชาวเกย์ไทย

หากผู้อ่านเปิดหน้ากระดาษถัดไปจะพบว่าหัวข้อนี้เป็นหัวข้อสุดท้ายที่ผู้เขียนจะอภิปรายในการศึกษาครั้งนี้ ตามธรรมเนียมของงานเขียนวิชาการย่อมหมายถึงการ “สรุป” เรื่องราวที่กล่าวอ้างมาทั้งหมดในงาน ผู้เขียนรู้สึกกังวลใจเล็กน้อยว่าจะเขียนออกมาอย่างไรให้เข้ากับความเป็นเครือข่ายมากที่สุด เพราะอย่างน้อยแล้วการบอกว่า “สรุป” ก็คือการรวบยอดทางความคิด และนั่นคงขัดต่อสิ่งที่ผู้เขียนพยายามกล่าวอ้างมาตลอดในการเขียนงานชิ้นนี้ ดังนั้น ข้อความที่จะปรากฏดังต่อไปนี้หาใช่ความคิดรวบยอดที่ผู้เขียนต้องการนำเสนอไม่ หากแต่มันคือการวิพากษ์เพศวิถีของเกย์ไทยในสายตาของผู้เขียน

แม้ฟูโกต์จะเคยบอกกับเราว่า ที่ได้มีการใช้อำนาจที่นั่นย่อมก่อให้เกิดการต่อต้านเกิดขึ้น ผู้เขียนเห็นด้วยกับคำกล่าวข้างต้นอย่างไม่มีข้อโต้แย้ง เพราะปรากฏการณ์ของการมีเพศสัมพันธ์ในที่สาธารณะได้ชี้ให้เราเห็นแล้วว่า การรณรงค์เรื่องการมีเพศสัมพันธ์อย่างถูกสุขลักษณะยิ่งกลับไปกดทับถึงการแสดงอัตลักษณ์ทางเพศ ทำให้เกิดเพศวิถีในแบบดังกล่าวขึ้น และนั่นคงเป็นก้าวแรกที่ดีในการลุกขึ้นมาต่อต้านอำนาจที่ปิดกั้นชีวิตทางเพศของกลุ่มรักร่วมเพศได้เป็นอย่างดีในสายตาของแนวคิดเครือข่าย เพราะแรงกดดันดังกล่าวได้ไปผลักดันให้เกิดการเรียกร้องสิทธิทางเพศอย่างเท่าเทียมของกลุ่มรักร่วมเพศ ถ้าจะกล่าวในภาษาของบัทเลอร์คือ การพาสังคมเกย์ไทยไปถึงจุดที่ไม่ตกหล่นเข้าไปในกับดักของความเป็นชาย-หญิง เป็นความท้าทายในการชี้ให้เห็นถึงความแตกต่างจากความเป็นปกติที่เคยดำรงอยู่ก่อนหน้านี้ เพื่อสะท้อนให้เห็นถึงชุดความคิดทางประวัติศาสตร์ ตลอดจนการจินตนาการถึงอนาคตที่ทำให้เราเรียนรู้ว่าเศษซากของปัจจุบัน ที่ไม่เคยเติมเต็มอะไรให้กับพวกเราแม้แต่น้อย เป็นเพียงการตักตวงผลประโยชน์เพื่อการควบคุม และการแผ่ขยายความต้องการทางการเมือง (Butler, 1993, p. 228)

สิ่งที่ปรากฏในข้อมูลที่ผู้เขียนพบกลับไม่เป็นไปตามนั้น การมีเพศสัมพันธ์ในที่สาธารณะรวมถึงการถ่ายภาพ เป็นเพียงการตอบสนองต่อแรงปรารถนาทางเพศที่ไม่ซ้ำซากแบบเดิมเท่านั้น ทำให้ผู้เขียนไม่พบความเคลื่อนไหว (movement) จากกลุ่มตัวอย่างที่บอกว่า การกระทำดังกล่าวเป็นไปเพื่อเรียกร้องสิทธิของชาวเกย์ผ่านการปฏิบัติข้างต้นให้สังคมเห็น และตระหนักรับรู้ถึงเพศวิถีที่หลากหลาย ในขณะที่เดียวกัน ชาวเกย์ก็ไม่เคยเป็นกระบอกเสียงต่อชาวเกย์ด้วยกันในการลุกขึ้นมาปฏิบัติสิ่งที่ถูกมองว่าเป็นปกติในสังคม ยิ่งไปกว่านั้น กลับเป็นการกดทับชาวเกย์ด้วยกันเองผ่านเครื่องมือที่เรียกว่าเพศวิถีกระแสหลัก เกิดเป็นการกีดกันชาวเกย์ที่ไม่สามารถแสดงบทบาททางเพศแบบดังกล่าวได้ ทำให้ชาวเกย์หลายคนต้องหาวิธีในการกลบเกลื่อนร่องรอยของตน เกิดเป็น

ตัวตนลอกทับซ้อนตัวตนที่ต้องการอยากให้เป็น หรือก็คือ ความพยายามของชาวเกย์ในการสร้าง “ร่าง” ให้มีความเป็นชาย หรือแทบจะมีความเป็นชายอย่างสมบูรณ์ ในแง่หนึ่งมันคือกระบวนการในการกลายเป็นวัตถุ (materialisation) ตามแนวคิดของบัทเลอร์ ที่มีความยั่งยืนเหนือเวลา ซึ่งมันเป็นผลผลิตของผลกระทบจากการสร้างอาณาบริเวณบนร่างกาย ยึดติด และพร้อมที่จะเผชิญหน้ากับสิ่ง ต่าง ๆ ภายนอก (Butler, 1993,p. 9) กล่าวได้ว่า เกย์ที่พยายามไม่ออกสาว ไม่กระตุงกระต้าง ก็คือการประเมินร่างกายให้ตรงกับบรรทัดฐานของเกย์ในแบบฉบับที่สังคมเกย์ต้องการ แล้วนำตัวเองไปเปรียบเทียบกับเกย์คนอื่น ๆ ว่าแบบไหนถึงจะเรียกว่าไม่เป็นผู้หญิงมากจนเกินไป และแบบไหนถึงจะเรียกว่ารับความเป็นชายมาอย่างครบครัน มันได้นำมาสู่การมีเพศสถานะและเพศวิถีที่ต้องตามกันทุกประการ ไม่สามารถบิดพลิ้วออกไปสู่แบบแผนแบบอื่นได้ เพราะฉะนั้น กระบวนการสร้างดังกล่าวจึงไม่มีความเป็นกลางแต่อย่างใด หากแต่เป็นเพศวิถีที่ไม่สามารถตีกรอบออกไปจากอำนาจได้ (Butler, 1993,p. 95) ผ่านการจัดวางที่ถูกควบคุม กำหนดด้วยภาษา แล้วล่อเมเลากการรับรู้ให้ชาวเกย์รู้สึกว่าการแสดงอัตลักษณ์ในลักษณะดังกล่าวคือสิ่งที่ตนอยากจะเป็นจริง ๆ ถึงแม้ว่าการสลับตำแหน่งของตนเองที่ได้ทั้งรุกและรับนั้นสำหรับผู้เขียนแล้วมันยังไม่ได้ก้าวพ้นความเป็นเพศวิถีกระแสหลักแต่อย่างใด เพราะในแง่ของมันสัมพันธ์กับปฏิบัติการแสดง หรือก็คือสิ่งที่ถูกแสดงออกมาในบริบทใดบริบทหนึ่งย่อมเชื่อมโยงกับสิ่งที่ไม่ถูกแสดงเช่นเดียวกัน

อย่างไรก็ตาม แม้ข้อมูลที่ปรากฏจะขัดแย้งกับแนวคิดเคียวีอย่างมากถึงการแสดงออกเพื่อให้เกิดการสนทนาต่อความเข้าใจเรื่องเพศ แต่มีประเด็นหนึ่งที่ผู้เขียนยังพอที่จะสามารถพูดคุยกับบัทเลอร์ได้ก็คือ อย่างไรเสียร่างในฐานะเนื้อหนังมังสายังคงมีความจำเป็นอย่างยิ่ง โดยไม่สามารถละเลยให้เป็นเรื่องทางชีววิทยาเพียงอย่างเดียวได้ จากหลายตัวอย่างที่ผู้เขียนยกมาอภิปรายก่อนหน้านี้เป็นตัวอย่างที่ชี้ให้เห็นถึงการที่ “ร่าง” เป็นส่วนหนึ่งของสังคมและวัฒนธรรมด้วยเช่นกัน เราจะสังเกตได้จากการสร้างร่างให้มีเนื้อสารที่สามารถเข้าใจได้ เช่น หุ่นแบบชายชาตรี อวัยวะเพศที่ใหญ่โต โดยทั้งหมดที่กล่าวมาถูกเชื่อมต่อกับ “ภาษา” เป็นสำคัญเพื่อให้ร่างที่แสดงออกมาสามารถเข้าใจได้เมื่อแรกเห็น ดังนั้น ร่างกายที่เป็นแหล่งตกตะกอนทาง วาทกรรมกับภาษา จึงไม่สามารถที่แยกขาดออกจากกันได้ เพราะภาษาได้อ้างกลับไปที่ตัววัตถุหรือก็คือร่าง เพราะทั้งหมดทั้งหมดนี้มันแสดงให้เห็นว่า “รูปสัญลักษณ์” (signified) ยังคงมีความสำคัญ และเราไม่สามารถหลีกเลี่ยงมันออกมาได้ (Butler, 1993,p. 68)

ทั้งหมดที่กล่าวมาคือสิ่งที่ผู้เขียนพบจากข้อมูลภาคสนาม และคงเป็นเพียงเศษเสี้ยวหนึ่งของเรื่องราวทางเพศที่หลากหลายในสังคมไทย ผู้เขียนคงไม่อาจกล่าวได้อย่างมั่นใจว่าในอนาคตอันใกล้หรือไกลการยึดติดกับ “รุก” และ “รับ” จะยังจำเป็นมากน้อยเพียงใดในสังคมเกย์ไทย เพราะนั่นเป็นสิ่งที่ไม่มีใครล่วงรู้หรือคาดการณ์ได้ แต่อย่างน้อยที่สุดแล้ว ประวัติศาสตร์ของเกย์ไทยในช่วง

ที่ผ่านมาทำให้เราเห็นว่า ความกังวลในการออกสาวหรือไม่ออกสาวไม่ใช่สิ่งที่ตายตัวในช่วงเวลาที่ผ่านมาหากแต่มันแปรเปลี่ยนไปยุคสมัย ในอดีตการออกสาวจนถึงขีดสุดก็ได้รับการยอมรับอย่างมาก จวบจนมาถึงปัจจุบันก็เป็นสิ่งที่รับไม่ได้อย่างมากเช่นเดียวกัน

เอกสารอ้างอิง

ภาษาไทย

- กัตติง, แกรี่. (2558). *ฟูโกต์: ความรู้ฉบับพกพา*. สายพิน ศุภพทรมงคล แปล. กรุงเทพฯ: โอเพน เวิลด์ส พับลิชชิง เฮาส์.
- จันทน์ เจริญศรี. (2544). *โพสต์โมเดิร์น กับ สังคมวิทยา*. กรุงเทพฯ: วิชาษา.
- จตุพร บุญ-หลง. (2548). *ชีวิตติดเบอร์ด: ตัวตนและเพศวิถีของเกย์ “ควิง” ในเซอานา M. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, สำนักบัณฑิตอาสาสมัคร, โครงการสตรีศึกษา*.
- ต้องรัก จิตรบรรเทา. (2560). บุคลิกภาพตามทฤษฎีจิตวิเคราะห์. ใน *วารสารสังคมศาสตร์วิชาการ*, 10(2), 275-285.
- ธเนศ วงศ์ยานนาวา. (2559). *เพศ: จากธรรมชาติ สู่อารยธรรม จนถึงสุนทรียะ*. กรุงเทพฯ: สมมติ.
- ธีรยุทธ บุญมี. (2551). *มิเชล ฟูโกต์ (Michel Foucault)*. กรุงเทพฯ: วิชาษา.
- นฤพนธ์ ตัววิเศษ. (2545). “ตำนานสวนสาธารณะกับเรื่องเล่าของชาวเกย์กรุงเทพฯ ในพรมแดนเทคโนโลยีสื่อสาร” ใน *รัฐศาสตร์สาร*. ธเนศ วงศ์ยานนาวา, บรรณาธิการ, 23(1), 77-116.
- . _____. (2554). “ไม่มัวแต่ทัวถึง : เช็กแฟนตาซีของเกย์ไทยยุค 2000” ใน *วารสารเพศวิถีศึกษา*, 1, 43-68, กรุงเทพฯ: เดือนตุลา.
- . _____. (2555). “การศึกษาเกย์ในสังคมไทย: 5 ทศวรรษของการสร้างความรู้” ใน *วารสารเพศวิถีศึกษา*, 2, 141-180, กรุงเทพฯ: เดือนตุลา.
- พิเชษฐ สายพันธ์. (2545). “เกย์: ในฉากชีวิตสีลมสถาน” ใน *ชีวิตชายขอบ: ตัวตนกับความหมาย*. ปรีตตา เณิมเผ่า กอนันตกุล, บรรณาธิการ. กรุงเทพฯ: ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร.
- รัชนี นพเกตุ. (2542). *มนุษย์: จิตวิทยาทางเพศ*. กรุงเทพฯ: ประกายพรัก.
- สมภพ เรื่องตระกูล. (2546). *ความผิดปกติทางเพศ*. กรุงเทพฯ: แก้วการพิมพ์.
- อรัญย์ ชื่นมนุษย์. (2517). *จิตวิทยาเกี่ยวกับโรคจิตโรคประสาทและความผิดปกติทางเพศ*. กรุงเทพฯ: พิราบ.

ภาษาอังกฤษ

- Allan, K. (2006). *Contemporary Social and Sociological Theory: Visualizing Social Worlds*. California: Pine Forge Press.

Butler, J. (1993). *Bodies that matter: On the discursive limits of “sex”*. London: Routledge.

Foucault, M. (1978). *The History of Sexuality, Volume I: An Introduction*. Translated by Robert Hurley. New York: Pantheon Books.

Ritzer, G. (2003). *Sociological Theory and Its Classical Roots: The Basics*. New York: McGrawHill.

Rottenberg, C. (2003). “Judith Butler” in *The Literary Encyclopedia*. Retrieved February 13, 2017 from <http://www.litencyc.com/php/people.php?rec=true&UID=5173>.

สัมภาษณ์¹⁵ (ระหว่างวันที่ 13 กุมภาพันธ์ 2560 ถึง 31 พฤษภาคม 2560)

คุณนิค. สัมภาษณ์โดยผู้เขียน. 21 พฤษภาคม 2560. กรุงเทพฯ: ร้านกาแฟ.

คุณบอส. สัมภาษณ์โดยผู้เขียน. 8 เมษายน 2560. ทวิตเตอร์.

คุณโจ. สัมภาษณ์โดยผู้เขียน. 29 เมษายน 2560. ทวิตเตอร์

คุณเจ. สัมภาษณ์โดยผู้เขียน. 11 พฤษภาคม 2560. นครปฐม: ที่พัก.

คุณต้อม. สัมภาษณ์โดยผู้เขียน. 11 พฤษภาคม 2560. นครปฐม: ที่พัก.

คุณเจมส์. สัมภาษณ์โดยผู้เขียน. 11 พฤษภาคม 2560. นครปฐม: ที่พัก.

¹⁵ วันที่ที่ปรากฏคือวันที่พูดคุยกับผู้ให้ข้อมูลอย่างจริงจัง โดยระหว่างนั้นเป็นการพูดคุยอย่างต่อเนื่องเพื่อให้ข้อมูลเบื้องต้น และทำความรู้จักกัน